

Seat No. : _____

DA-123

December-2013

M.A. Semester-III

ECO : 504 – ECONOMICS

(Managerial Economics – II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ધંધામાં જોખમ તથા અનિશ્ચિતતાના ખ્યાલો સમજાવો. ધંધામાં રહેલા જોખમકારી નિર્ણયોના વિશ્લેષણ માટેના પગથિયાં સમજાવો. 14

Explain the concepts of risk and uncertainty in business. Explain the steps involved in the analysis of risky decisions.

અથવા/OR

- (a) ધંધામાં જોખમ ઊભા થવાના કારણો સમજાવો.

Explain the reasons for risk in business.

- (b) વ્યક્તિલક્ષી તથા વસ્તુલક્ષી સંભાવનાના ખ્યાલો સમજાવો.

Explain the concepts of subjective and objective probability.

2. ઉદ્યોગના સ્થાનીકરણ માટેના પરિબલો કયા છે ? આ સંદર્ભમાં વેબરનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14
What are the factors for location of an industry ? In this context, explain Weber's principle.

અથવા/OR

- (a) જાહેર ક્ષેત્રમાં ઉત્પાદન કરવામાં આવતી વસ્તુઓ માટેની સીમાંત ખર્ચ કિંમત પદ્ધતિ સમજાવો.

Explain the marginal cost pricing method for goods produced in public sector.

- (b) રામસે કિંમત પદ્ધતિ સમજાવો.

Explain Ramsey price method.

3. સમતુટ વિશ્લેષણનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરી તેની મદદથી ચોક્કસ નફો પ્રાપ્ત કરવાનું આયોજન કેવી રીતે થઈ શકે તે સમજાવો. 14

Clarify the concept of break-even analysis and explain how definite profit goal can be planned with its help.

અથવા/OR

- (a) માંગ અને પૂરવઠાની મૂલ્યસાપેક્ષતાના આધારે આબકારી જકાતના બોજાની ગ્રાહક અને વ્યાપારી વચ્ચે થતી વહેંચણી આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

Explain with the help of diagram, the distribution of burden of excise tax between consumer and seller on the basis of elasticity of demand and supply.

- (b) સ્થાવર સંપત્તિ ઉપર સંપત્તિ વેરાની અસર સમજાવો.

Explain the effect of property tax on immovable property.

4. રમતના સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આપો :

14

Answer any **two** of the following questions in the context of the game theory :

(1) રમતનાં સિદ્ધાંતનો અર્થ આપી તેની ધારણાઓ જણાવો.

Give meaning of game theory and state its assumptions.

(2) રમતનાં સિદ્ધાંતના નીચેના ખ્યાલો સમજાવો :

Explain the following concepts of game theory :

(a) શુદ્ધ વ્યૂહરચના

Pure strategy

(b) મિશ્ર વ્યૂહરચના

Mixed strategy

(c) વળતર શ્રેણિક

Pay-off Matrix

(d) પલાણ્ય બિંદુ

Saddle point

(3) બે પેઢીઓ X અને Y માટેનું વળતર શ્રેણિક નીચે આપેલ છે. પલાણ્ય બિંદુ શોધો :

ધારણા : X મહત્તમ કરનારી પેઢી છે.

Y ન્યૂનતમ કરનારી પેઢી છે.

X અને Y નું વળતર શ્રેણિક

પેઢી Y ની વ્યૂહરચનાઓ

પેઢી X ની વ્યૂહરચનાઓ	Y ₁	Y ₂	Y ₃
X ₁	4	36	8
X ₂	32	20	16

Pay-off Matrix for two firms X and Y is given below : Find saddle point.

Assumption : X is a maximiser

Y is a minimiser

Pay-off matrix of X and Y

Firm Y's Strategies

Firm X's Strategies	Y ₁	Y ₂	Y ₃
X ₁	4	36	8
X ₂	32	20	16

અથવા/OR

(a) સુરેખ આયોજનનો અર્થ સમજાવી તેની ધારણાઓ જણાવો.

Explain the meaning of linear programming and state its assumptions.

(b) આલેખ પદ્ધતિની મદદથી નીચેની સુરેખ આયોજનની સમસ્યાનો ઉકેલ મેળવો :

$$Z = 5x + 3y \text{ મહત્તમ કરો.}$$

$$\text{પ્રતિબંધો : } 2x + 3y = 6$$

$$2x + 1y = 4$$

$$x \geq 0, y \geq 0$$

Obtain the solution for the following linear programming problem with the help of graph :

$$\text{Maximize } Z = 5x + 3y$$

$$\text{Subject to : } 2x + 3y = 16$$

$$2x + 1y = 4$$

$$x \geq 0, y \geq 0$$

5. નીચે આપેલા દરેક પ્રશ્ન માટે શ્રેષ્ઠ ઉત્તર પસંદ કરી તમારી ઉત્તરવહીમાં માત્ર તેનો નંબર લખો : **14**

Choose the best answer for each of the following questions and write only its number in the answer book :

(1) જ્યારે ધંધાકીય નિર્ણયમાં એક કરતાં વધારે પરિણામ આવવાની શક્યતા હોય અને તે દરેક પરિણામની સંભાવના ગણી શકાય ત્યારે તે _____ કહેવાય છે.

(a) ચોક્કસતા

(b) નિશ્ચિતતા

(c) અચોક્કસતા

(d) જોખમ

In a business decision, when there is possibility of more than one outcome and it is possible to calculate probability for each of them, it is called

(a) Certainty

(b) Definiteness

(c) Uncertainty

(d) Risk

(2) નિયોજકે ધંધામાં નિર્ણય લેતી વખતે જે પરિસ્થિતિ સ્વીકારીને ચાલવું પડે છે તે કહેવાય છે.

(a) નિયંત્રિત પરિસ્થિતિ

(b) અસ્વીકાર્ય પરિસ્થિતિ

(c) કુદરતી પરિસ્થિતિ

(d) ઉપરના એકેય નહિ

In a business decision, the conditions that an entrepreneur has to accept is called

(a) Controlled conditions

(b) Unacceptable condition

(c) State of nature

(d) None of the above

- (3) નીચેનામાંથી ધંધામાં જોખમ ઊભુ થવાના કારણ કયા હોઈ શકે ?
- (a) હરિફાઈમાં વધારો (b) નવી ફેશન
(c) તકનીકી ફેરફારો (d) ઉપરના બધા જ

Which of the following can be reasons for risk to business ?

- (a) Increase in competition (b) New fashion
(c) Technological changes (d) All of the above

- (4) નવા સામાજિક પ્રોજેક્ટમાં રહેલાં જોખમની ગણતરી માટે શેનો ઉપયોગ થઈ શકે ?

- (a) સંભાવનાનો
(b) અપેક્ષિત નાણાંકીય વળતરનો
(c) પ્રમાણિત વિચલનનો
(d) ઉપરના (b) અને (c) બંનેનો

What can be used for calculating risk in a new project ?

- (a) Probability
(b) Expected monetary return
(c) Standard deviation
(d) Both (b) and (c) above

- (5) એક નવી સામાજિક પરિયોજનાના ભવિષ્યમાં થનારા લાભ અને ખર્ચનું અત્યારનું મૂલ્ય ગણવા માટેની પદ્ધતિ એટલે

- (a) ખર્ચ-લાભ ગુણોત્તર
(b) સામાજિક વટાવ દર
(c) સામાજિક ખર્ચ - લાભ ગુણોત્તર
(d) વટાવ દર ગુણોત્તર

The method for calculating current value of the flow of benefits and costs of a new social project in future is

- (a) Cost - benefit ratio
(b) Social discount rate
(c) Social cost - benefit ratio
(d) Discount rate ratio

- (6) જાહેર સેવાઓ માટે ઘણીવાર કિંમત, સીમાંત ખર્ચ કરતાં ઓછી લેવામાં આવે છે. કારણ કે તેમાં

- (a) બાહ્ય લાભ રહેલો હોય છે.
(b) તેનો વધુ પડતો ઉપયોગ થતો હોય છે.
(c) તે વધુ ખર્ચાળ હોય છે.
(d) ઉપરના એકેય નહિ.

For public utilities, many-a-times the price charged is lower than marginal cost because of

- (a) External benefit in it
(b) It is over utilised
(c) It is very costly
(d) None of the above

- (7) જાહેર સેવાઓ માટે સીમાંત-ખર્ચ કિંમત પદ્ધતિની હિમાયત શા માટે કરવામાં આવે છે ?
- (a) તેનાથી આર્થિક સુખાકારીમાં વધારો થાય છે.
 - (b) તે શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિ છે.
 - (c) તેનાથી ઉત્પાદન ખર્ચ ઘટે છે.
 - (d) તેનાથી આવકમાં વધારો થાય છે.

Why marginal cost pricing method is recommended for public utilities ?

- (a) It increases economic welfare
 - (b) It is the best method
 - (c) It reduces production cost
 - (d) It increases income
- (8) એક કરતાં વધુ વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરતી પેઢી કે જ્યાં સામાન્ય ખર્ચ ઘણું વધારે હોય છે ત્યાં શ્રેષ્ઠ કિંમત પદ્ધતિ કઈ છે ?
- (a) સરેરાશ - ખર્ચ કિંમત પદ્ધતિ
 - (b) સીમાંત - ખર્ચ કિંમત પદ્ધતિ
 - (c) રામસે કિંમત પદ્ધતિ
 - (d) કુલ-ખર્ચ કિંમત પદ્ધતિ

For a firm producing multiproducts where the common cost is very high, which is the best price system ?

- (a) Average cost pricing method
 - (b) Marginal cost pricing method
 - (c) Ramsey pricing method
 - (d) Total cost pricing method
- (9) વેબરના મતે ઉદ્યોગનું સ્થાન નક્કી કરતાં બે મુખ્ય ખર્ચ છે.
- (a) મૂડી અને શ્રમ ખર્ચ
 - (b) વાહનવ્યવહાર અને શ્રમ ખર્ચ
 - (c) શ્રમ અને જમીન ખર્ચ
 - (d) કાચો માલ અને મૂડી ખર્ચ

According to Weber, two most important costs for deciding location of an industry are

- (a) Capital and labour costs
- (b) Transportation and labour costs
- (c) Labour and land costs
- (d) Raw-material and capital costs

(10) સમતુટ વિશ્લેષણનો ઉપયોગ શેના માટે થઈ શકે ?

- (a) ઉત્પાદન સ્તર નક્કી કરવા
- (b) નિશ્ચિત નફો પ્રાપ્ત કરવા
- (c) પેઢીનો ધ્યેય નક્કી કરવા
- (d) ઉપરના (a) અને (b) બંને

For what purpose break even analysis can be used ?

- (a) To decide level of output
- (b) To achieve targeted profit
- (c) To decide the goal of the firm
- (d) Both (a) and (b) above

(11) સમતુટ બિંદુ નક્કી કરવા માટે મુખ્ય શેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

- (a) કુલ ખર્ચ – કુલ આવક રેખાઓનો
- (b) સ્થિર ખર્ચ – કુલ આવકનો
- (c) કુલ ખર્ચ – નફાનો
- (d) કુલ આવક – કુલ ઉત્પાદનનો

What is mainly used to decide break-even-point ?

- (a) Total Cost – Total Revenue Curves
- (b) Fixed Cost – Total Revenue
- (c) Total Cost – Profit
- (d) Total Income – Total Production

(12) આબકારી જકાતનો નાણાકીય બોજો ગ્રાહકો અને વેચનાર ઉપર કેટલો પડશે તેનો આધાર છે.

- (a) માંગ પૂરવઠા રેખાઓ ઉપર
- (b) માંગ અને પૂરવઠાની મૂલ્યસાપેક્ષતા ઉપર
- (c) માંગ અને પૂરવઠા રેખાઓના ઢાળ ઉપર
- (d) ઉપરના (b) અને (c) બંને

How much of monetary burden of Excise tax will fall on consumer and on seller depends on ?

- (a) Demand-supply curves
- (b) Elasticity of demand and supply
- (c) Slopes of demand and supply curves
- (d) Both (b) and (c) above

- (13) રમતના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ મુખ્યત્વે કયા બજારમાં લાગુ પાડી શકાય ?
- (a) પૂર્ણ હરિફાઈવાળા બજારમાં
 - (b) ઈજારામાં
 - (c) અલ્પહક-તક ઈજારામાં
 - (d) ઈજારાયુક્ત હરિફાઈમાં

In which market the principles of game theory can be applied ?

- (a) Perfectly competitive market
 - (b) Monopoly
 - (c) Oligopoly
 - (d) Monopolistic competition
- (14) સુરેખ આયોજન પદ્ધતિ ની મુખ્ય ધારણાઓ છે કે
- (a) ચલરાશીઓ સ્થિર રહે છે.
 - (b) ચલરાશીઓ વચ્ચે સુરેખ સંબંધ છે.
 - (c) ચલરાશીઓ વચ્ચે બિન સુરેખ સંબંધ છે.
 - (d) ચલરાશીઓ વચ્ચે કોઈ સંબંધ નથી.

The main assumption of linear programming method is

- (a) Variables are constant.
 - (b) There is linear relationship between variables.
 - (c) There is non-linear relationship between variables.
 - (d) There is no relationship between variables.
-

